

Bölcsőtől a koporsóig

„Már vénülő kezemmel / Fogom meg kezdetet, / Már vénülő szememmel / Örízem a szemedet...” Gyerekszáj mondja a feledhetetlen Ady-verset. A vénülő kézben pohár, a vénülő szemben könyvek. Fél századdal ezelőtt kötött házasságot Domonkos József és Szakáll Etelka. S azt az eseményt, amelyen ezt ünneplik az I. kerületi tanács házasságkötő termében, aranylakodalomnak nevezik. „Nem tudom miért, meddig / Maradok meg még neked, / De a kezdetet fogom / S örízem a szemedet.” Fejezi be a kisunoka a verset. A haj ezüst, az ünnep arany.

FIATAL INTÉZET

Az ünnep rendezői nem látszanak az ünnepi fényképen. Fiatal férfiak, nők, egy igen fiatal szegedi létesítmény alkalmazottai. Az utóbbi szó azonban nem jelöli pontosan munkájukat: a nyolc fiatal maga az intézet, hiszen a családi és társadalmi eseményeket nem lehet közösen szervezni, azokat élni kell.

Magyarországon 1969 óta sorban jöttek létre az ilyen

jellegű intézmények. A legelőbbi Tatabányán és Nyíregyházán kezdte meg működését. A Dugonics tér sarkán büszkélkedő szegedi iroda a legfiatalabbak egyike, hiszen bár hivatalosan két éve megalakult, s működött a Bartók Béla művelődési otthonban, a megfelelő körülmények hiányoztak szervezőmunkájának kiteljesedéséhez. Jellemző erre, hogy mióta ünnepélyesen megnyitották a valóban szép, reprezentatív irodát, negyedév alatt a tavalyi rendezvények többszörösét tudták megszervezni. Az országsszerte működő, 70 hasonló intézménytől, de még a megyében működő másik négytől is megkülönbözteti azt, hogy működési területe nem azonos egy kisvárossal, vagy egy kerülettel: Szegeden (beleszámítva immár Tápét, Kiskundorozsmát, Algyót, Szőreget is) 7 anyakönyvvezetővel kell tartania a kapcsolatot. A Családi és Társadalmi Eseményeket Rendező Intézet dolgát megkönnyíti az az újabb rendelkezés, hogy a házasságkötések időpontját csak az iroda jelölheti ki, s hogy a névadókat is csak ők vehetik fel.

PETŐFI ÉS BERGENDIÉK

dolgozói el akarnak kerülni, az hogy bárki az ajánlkozást a magánügyeibe való beavatkozásnak vélje. A házasulandók mindenféle rábeszélés nélkül választthatnak, hogy igénybe veszik-e a kiegészítő szolgáltatásokat, vagy csak a díjtalan, a legegyszerűbb szertartáshoz ragaszkodnak, ahhoz, hogy a házasságkötő teremben, gépzene mellett az anyakönyvvezető szavai után házastársaknak nyilvánítsanak. Sokan akadnak azonban olyanok már, akik szívesebben fizetnek, hogy a nagy esemény előtt ne kelljen a meghívókért, a taxiért, teremfoglalás ügyében, vagy akár a külföldi nászút elintézéséért szaladgálniuk.

Vannak persze különleges kérések is: akadt már olyan fiatal pár, amelyik előre bizonyságot a nászindulótól, s azt kérte, hogy inkább Bergendiék szóljának meg magnetofonról a boldog igen kimondása előtt, egy végzős gyógyszerészhallgató pedig azt kérte, hogy József Attila Ódáját szavalják el az emlékezetes percekben. Egyre többen kérnek verset: Petőfit, Ady-t, vagy, hogy ne gépi zene kíséresse anyakönyvvezető elé őket, hanem valódi ének, zene, vers.

Igényesek tehát az ünnep-
lők. Az I. kerületi házasságkötő terembe ezért vesz az intézmény most orszá-

CSALÁDI KÖR

szí az is, hogy kezd lejárni a népes, nagy rendezvények ideje, az emberek családi körben, mégis a közösség melegét is érezve, szeretnék ünnepeiket megrendeztetni. A vállalati névadók egy ilyen, új formája volt a Patyolatnál rendezett névadó ünnepség legutóbb. Azt az tette emlékeztetése, hogy a béketelepi általános iskola köszöntő kórusa Komatál című összeállításával színesítette a családi ünnepet. Nemcsak felnőtt szavalókra, énekesekre van tehát szükség, hanem gyerekekre is, hiszen sok eseményhez éppen a gyermeki hang illik.

A 165 ezres város családi és társadalmi rendezvényeihez, ha nincs társadalmi segítség, kevés lenne nyolc ember, még, ha lelkes és fiatal is mind. Az intézmény ezért már 100—110 vállalattal teremtett kapcsolatot a szakszervezeteken keresztül, hogy kölcsönösen segítsék egymást a rendezvények megszervezésében.

Születéstől a halálig, bölcsőtől a koporsóig kísérnek bennünket az ünnepek. Érezzük összetartó erejüket, a közösség hagyományain örökös szellemüket. Ám a világ is alakul az ünnepek, a hagyományok körül: szervezett gondoskodás kíséri végig életünket. Intézményesített gondoskodás. Nem másért, azért, hogy az ünnepet ne rontsa fáradtság, bosszankodás, a meghitt eseményt ne zavarják a gondok.

Veress Miklós

Amit e fiatal létesítmény fiatal

Pártmunka személyes ügyben

Egyik nagyüzemünkben a helyi párt-szervezet mozgalmi tevékenységének módszereiről, munkastílusáról esvén szó, néhányan megjegyezték: „a mi pártvezetőségünk rettenetesen elfoglalt, szüntelen rohanásban van, s emiatt többnyire nem ér rá az embereket ügyes-bajos dolgaikban meghallgatni”. Felróható-e ez a szóban forgó vezetőségnek, rosszul értelmezi-e feladatát? — nem is olyan könnyű erre választ adni. Hiszen nyilvánvaló, hogy semmilyen üzemi, intézményi, szövetkezeti pártalapszervezet (és vezetősége) nem sajátíthatja ki a személyzeti előadó, a szakszervezeti bizalmi, a közvetlen főnök vagy éppen a nőbizottság tennivalóit. Nem lehet afféle panasziroda, lelki klinika, jótékonyági egyet, melynek az a dolga, hogy a hozzáfordulók bújára-bajára gyógyírt keressen és találjon. Am az alapvető politikai feladatok mellett figyelmen kívül hagyhatja-e a pártszervezet az emberek mindennapi gondjait?

A kérdés megközelíthető ellentétes oldalról is. A nem nagyon fiatal olvasók bizonyára emlékeznek azokra az időkre, amikor nem egy helyen a legszemélyesebb családi vagy lelki problémákat is szokásban volt a pártszervezetben „kitárgyalni”. Az ilyen gyakorlat, bár napjainkban egyre ritkább, nem tűnt el nyomtalanul. Egyik véglet sem mutat követendő utat. Mi akkor a teendő?

Mielőtt elhamarkodottan válaszolnánk, vegyük szemügyre a pártalapszervezeti munka lényeges sajátosságait, céljait. Az alapszervezet a párt politikáját közvetíti a tömegekhez, ennek megvalósítására mozgósít. A gyakorlati munka, a saját működési területén felmerülő helyi problémák kapcsán képviseli és hajtja végre a „nagypolitikát”. Nem valami hivatalhoz hasonlóan persze, hanem a mozgalmi munka sajátos módszereivel, a társadalmi aktivitás révén, az alapszervezetben dolgozó kommuniszták tevékenységén keresztül.

Igenám, csak hogy a párttag is ember. Közeleti elkötelezettség mellett van családja, magánélete, lehet beteg, ellentétbe kerülhet munkahelyi főnökeivel, gondok győthetők, tévedhet. S nehéz perceiben kitől várjon vajon segítséget, ha nem attól a szűkebb körű politikai közösségtől, amely legközelebb áll hozzá, ahol legjobban ismerik? A kommunizmus a történelem leghumánusabb világnézete. Mi sem áll távolabb tőle, mint valamiféle esztétikus szenvtelenség vagy merev, bürokratikus elzárkózás az életbevágó emberi problémák elől. A pártszervezetek ezért nem lehetnek közömbösek saját tagjaik, de a pártönkívüliek személyes ügyei iránt sem.

Tegyük hozzá: a humanitáson kívül a józanul „praktikus” szemlélet is ugyanezt sugallja. Zavart, kiegyensúlyozatlan, magánéletük bajaival küszködő emberektől ugyanis képtelenség azt várni, hogy energikusan és hatásosan tudjanak összefogalmazni vagy akár munkahelyi közösségi kérdésekkel foglalkozni.

Az elmondottak ellenére előfordul, hogy egy-egy alapszervezeti tisztségviselő, titkár elszakad azoktól, akikkel együtt dolgozik, megromlik a dolgozókkal való kapcsolata. Senki nem fordul hozzá emberi

problémaival, mert úgyis tudja, hogy hiába. Az ok? Az elbizakodottság, a rutinra hagyatkozás, esetleg a kettő együtt. „Nincs időm mindenkit meghallgatni. Arra valók a bizalmiak.” „A saját területemet, az én embereimet úgy ismerem, mint a tenyereimet, főleg szaporítani a szót.” S a korábban előzőken, érdeklődő, segítőkész tisztségviselő lassanként megelégedik arról, hogy tisztsége — társadalmi szolgálat. Ami azért is veszélyes, mert a helybeliek, a munkahelyi közösség kommunisztái és a pártönkívüliek nem kizárólag a Központi Bizottság határozatai alapján ítélik meg a párt politikáját, hanem aszerint is, milyen személyes törődést tapasztalnak az alapszervezetben.

„A mi párttitkárunkhoz mindig nyugodtan fordulhat az ember, mindig számíthat a tanácsára, a segítőkészségére.” Az ilyen vélemény egyúttal a bizalom, a szeretet jele, s minősítés a javából. Jó érzés ilyen hallani. Aminthogy felemelő dolog, amikor az ember gyermeküket egyedül nevelő édesanyáktól, pályakezdő fiataloktól vagy éppen önhibájukon kívül nehéz helyzetbe került emberektől arról értesül, hogy „nem maradtam egyedül gondjaimmal, a pártszervezet segített”.

Akkor persze, amikor különlegesen nehéz, az üzemi vagy a társadalmi demokratizmus kitaposott útjain megoldhatatlan problémáról van szó. Mert az semmiképp sem elfogadható, ha egy pártszervezet minden csip-csup ügyben maga kíván intézkedni. Ha megpróbál olyan igényeknek eleget tenni, amely a szakszervezeti bizottság, az ifjúsági szervezet, a lakáshivatal, az egészségügyi intézmények, netán a bíróság dolga. Ha ahelyett, hogy irányítaná és ellenőrizné a vállalati, a helyi társadalmi szervek és demokratikus fórumok munkáját, afféle közbenjáróként, ügyintézőként vagy békebíróként mindent a saját natáskörében igyekszik rendezni. Az ilyesminek ugyanis csak két következménye lehet. A pártszervezet vezetősége nem győzi munkával, s az egyéni óhajok és sóhajok tengerében összecsap a feje felett a hullám. S növeli önmaga körül azoknak a „sértetteknek” a táborát, akiknek vagy nem volt igazuk, vagy objektív okok miatt nem lehetett kívánságuknak eleget tenni.

Minden pártszervezet alapvető feladata viszont, hogy figyelemmel kísérje az emberek élet- és munkakörülményeit, s azoknak a szerveknek, intézményeknek a tevékenységét, akik a körülményeket alakítják. A maga eszközeivel járuljon hozzá a munkahelyi légkör javításához, legyen érzékeny az emberek mindennapi gondjai iránt. Rendszeresen számoltassa be, ellenőrizze mindazokat a gazdasági és mozgalmi szerveket, testületeket és tisztségviselőket, akiknek közvetlen hatáskörébe tartozik a dolgozók ügyeinek gyakorlati, operatív intézése, s ügyeljen, hogy azok lelkiismeretesen eleget tessenek kötelezettségeiknek. Politikai irányítással és ellenőrzéssel gondoskodjon arról, hogy a bürokratizmus, a lélektelenség, a felelőtlenség ne honosodhassék meg egyetlen szerv vagy ügyintéző tevékenységében sem.

V. J.

Szovjet vasutasok látogatása Szegeden

A KPM Vasúti Főosztálya vendégeiként hazánkban tartózkodó szovjet vasutas küldöttség tagjai tegnap, kedden, egy napos baráti látogatásra Szegedre érkeztek. V. N. Sepetovszkij, a Szovjetunió Vasúti Minisztériuma személyzeti igazgatójának vezetésével. Látogatásuk célja a Szegeden folyó vasutas személyzeti és oktatási tevékenység megismerése volt. A vendégeket elkísérte Turba Sándorné, a KPM Vasúti Főosztálya személyzeti és oktatási szakosztályának vezetője, valamint dr. Hegedűs Gyula, a Közlekedési és Távközlési

Műszaki Főiskola főigazgatója.

A küldöttséget a szegedi vasútigazgatóságon Kiss Károly, a MÁV szegedi igazgatóságának vezetője fogadta. Tájékoztatást adott az igazgatóság gazdasági, személyzeti és oktatási munkájáról, az oktatási intézményekkel kialakult kapcsolatról, és a MÁV szegedi oktatási főnökségéről. Ezt követően a szovjet vasutasok városnéző sétára indultak. Délután megtekintették a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskola Szegeden működő vasúti tagozatát, és a Bebrits Lajos Vasúti Szakközépiskolát.

Jövőre:

Részleges termelői árrendezés

A Magyar Kereskedelmi Kamara a tagvállalatok vezetői részére kedden ankétot rendezett az 1975. január elsején életbe lépő részleges termelői árrendezésről. A tanácskozáson dr. Trethón Ferenc pénzügyminiszter-helyettes is részt vett.

Dr. Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke tájékoztatta a vállalati vezetőket a tervezett termelői árrendezésről. A Minisztertanács felhatalmazása alap-

ján a tárcaközi ár- és termékgazdálkodási bizottság a közelmúltban meghatározta a részleges termelői árrendezés programját, és főbb irányelveit. Az 1975. január elsején életbe lépő részleges árrendezést háromfázisú programban bonyolítják le.

Az említett termelői ár-emelésekre csak a tárcaközi ár- és termékgazdálkodási bizottság döntése, s ennek nyomán az Országos Anyag- és Árhivatal elnökének rendelkezése alapján kerülhet sor.

A Szegedi Ruhagyár támogatásával

Új óvodát avattak Szentesen

Szentesen eddig is nagy dolgokat művelt a társadalmi összefogás, az óvodai férőhelyek növelésében. Tegnap délből újabb, kiemelkedő eredményt fejezett ki a hékédi városrészben elkészült új óvoda avatóünnepsége: a pártbizottság, a tanács, a Szegedi Ruhagyár, a társadalmi munkások összefogásából jött létre a három foglalkoztatótermet, tálalót, öltözőt, mosdót és több kiszolgálóhelyiséget magába foglaló, és nagyon jó fizléssel berendezett gyermekintézmény, amely két műszakban 100 óvodásnak nyújt otthont, amíg édesanyjuk a közeli ruhaüzemben dolgozik.

A volt pártház átalakítását és bővítését rekordgyorsasággal — 81 nap alatt

— végezte a tanácsi építőipari üzem, a határidőt megtartva és jó munkával. A Szegedi Ruhagyárnak — az anyavállalaton kívül — most már Szentesen is működik üzemi óvodája, enyhítve a városban az elhelyezési gondokat, és javítva a dolgozó nők körülményeit.

A Szegedi Ruhagyár közel

2 millió forintot fordított az új óvodára — jelenleg a legmodernebb a városban —, és folyamatosan működéséről a városi tanács gondoskodik. A ruhaüzem dolgozó természetesen ezután is patronálják az óvodát a felszerelések, játékok gyarapításában, az udvar parkosításában stb.

Koszorúzás Nógrádi Sándor sírjánál

Születésének 80. évfordulója alkalmából kedden délután a Mező Imre úti temető munkásmozgalmi panteonjának sírkertjében ünnepélyes külsőségek között megkoszorúzták Nógrádi Sándor vezérezredesnek, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő személyiségének, a róla elnevezett partizáncsoport egykori parancsnokának sírját.